ÄSF-Nytt Hösten 2021 Årgång 33

Medlemsblad för Ängelholms Släktforskare

Vi är en förening för dig
som är intresserad av släktforskning

Död, pest och pina
Marianne Löwerot

Sven Olsson och Sine Andersdotter i Kabusa och deras familj 1680 – 1714
Tore Månsson

Vem var det som gjorde en tavla?
Thomas Brorsson

Ängelholms Släktforskare

Grundades 1988 för att främja släkt- och folklivsforskning i Ängelholm med omnejd.

Föreningen har egen lokal för arkiv, bibliotek med utlåning, studieverksamhet, datasökning, tillgång till andra medlemsblad m.m.

Sista dagen för inlämning till tidningen är 1 juli och 15 nov.

Det går bra att skicka manus via e-post till Ängelholm Släktforskare e-post: engelholm.genealogi@gmail.com eller till redaktionen.

Innehåll och tillstånd för publikation ansvarar den som bidragit med materialet.

Redaktionen:
Marianne Löwerot
marianne.lowerot@telia.com
Britt Paulsén
britsen123@gmail.com
Styrelsen

Öppet hus
på torsdagarna

9 sept.	13.00-17.00
23 sept.	13.00-17.00
7 okt.	13.00-17.00
21 okt.	13.00-17.00
4 nov.	13.00-17.00
18 nov.	13.00-17.00
2 dec.	13.00-17.00

Innehåll

Kurser	sid 4
Död, pest och pina	sid 8
Sven Olsson och Sine Andersdotter i Kabusa och deras familj 1680 – 1714	sid 10
Vem var det som gjorde en tavla?	sid 14
Styrelsen	sid 16

Ny redaktör

Jag, Marianne Löwerot, har tagit över redaktörskapet efter Ewa B Andersson som har varit tidningens redaktör i många år.

I Coronatider är det sjukdomar som snurrar i huvudet på oss. Det har därför valts en artikel av Tore Måns-

Forst. nästa sida

Ordförande har ordet

Släktforskarvänner - Vågar vi säga ÄNTLIGEN? Jag tror att det gångna året har varit långtråkigt, frustrerande och ovisst för oss alla. Hur länge ska detta pågå? Ser vi ljuset i tunneln? Kommer pandemin att ebba ut, eller är detta något vi får leva med i framtiden. I skrivande stund verkar det som att en ljusning är på väg. Det är bara att hoppas att det inte blir ett bakslag under hösten. Ja, frågorna är många, men jag tror och hoppas, att när vi nu blivit vaccinerade och smittspridningen förhoppningsvis minskar, ska vi kunna återgå till det som många kallar ”det nya normala” . Försiktighetsprincipen som vi alla lärt oss leva med, kommer med stor sannolikhet att vara kvar ett bra tag.

Men, nu ska vi se positivt på framtiden.

Styrelsen arbetar med att vi ska kunna återstarta vår verksamhet till hösten med våra kurser, cirklar, öppet hus och andra evenemang. Mer om detta kan ni läsa om längre fram i tidningen.

Föreningen är i stort behov av nya friska krafter, som exempelvis kan leda en forskarcirkel eller annan utbildning inom vår verksamhet. Det finns säkert många dolda talanger ute i stugorna. Är du intresserad? Du får gärna gå vid sidan om under hösten, för att känna på om det är något för dig. En forskarcirkel är ingen kurs, utan där samlas vi för att gemensamt hjälpa varandra att komma vidare i vår forskning, dessutom har vi även en mycket trevlig social samvaro. Du kanske redan nu går i en cirkel och vill vara med och leda en. Det är bara att höra av sig till någon i styrelsen, eller skicka ett mail till oss, så tar vi hand om det och dig. engelholm.genealogi@gmail.com

Som plåster på såren för att vi inte har kunnat ha några fysiska sammankomster under våren, så har styrelsen beslutat att de kurser / cirklar som vi genomför i egen regi, kommer att vara avgiftsfria för hösten 2021.

Följ även vår verksamhet via hemsidan www.engelholms-släkt.se och vår Facebook-grupp.

Ängelholms Släktforskare.
C-G Edströmer

Från sid 2

son om hur livet kunde se ut under tiden för pesten i Skåne 1711, *Sven Olsson och Sine Andersdotter i Kabusa och deras familj 1680 – 1714.*

Jag själv bidrager med en artikel om hur man hittar pest– och ödekyrkogårdar, *Död, pest och pina.*

Den sista artikeln, med lite uppmuntran på slutet, kommer från Thomas Brorsson och har några år på nacken. En gåta kring en målning., *Vem var det som gjorde en tavla?*

Marianne

Våra kurser hösten 2021

Det har planerats ett kursutbud hösten 2021 som om det är en normal höst, men vissa justeringar har gjorts och kan komma att göras beroende på rådande läge avseende pandemin COVID-19. Just nu planerar vi max 8-10 personen i varje kurs/cirkel.

Styrelsen har sedan tidigare också tagit fram planer på hur vi ska undvika sjukdomsspridning i våra lokaler. Vi har sett över hur alla ska kunna sitta glesare i lokalerna samt tillgång till handsprit mm. Mer detaljerad aktuell information kommer deltagarna få via respektive kursledare eller via mail från styrelsen. Den enskilde har eget ansvar att bedöma om det är lämpligt att delta under rådande läge. Glöm inte att datorerna och borden ska torkas av efter ett kurspasset av varje elev.

Nyheter i höst är att vi bara har en paleografigrupp på dagtid. Det är Paleografi 1 som har slagits ihop med Paleografi 2. Vi har inte planerat någon distanskurs i paleografi. Nytt är också en kvällskurs för nybörjare i Paleografi. Vi fortsätter med ”DNA för släktforskare” även under hösten 2021. Tyvärr måste vi slå ihop vissa cirklar pga. brist på cirkelledare. Glädjande är att vi fått en ny cirkelledare till Forskaracirkel 6. Hör av er till föreningens kursansvarige eller någon annan i styrelsen om ni vill bli cirkelledare.

Föreningen har behov av fler personer som kan leda en forskarcirkel. Dessa grupper styrs mer av vad deltagarna har för behov. Vi har samlat personer med en inriktning i olika cirklar, men gruppens egna behov styr alltid. Ledaren är sammanhållande och rapporterar in deltagandet till medborgarskolan. Är du intresserad av att hålla ihop en grupp hör av er till föreningen på mail engelholm.genealogi@gmail.com så kommer vi att ta kontakt med er.

Kursutbud hösten 2021

- **Grundkurs släktforskning**
  - planeras en kurs på kvällstid och en på dagtid
- **DNA-forskning för släktforskare**
  - planeras en cirkel
- **Paleografi**
  - planeras en cirkel på dag tid och en introduktionscirkel på kvällstid
- **De Piperska breven**
- **Forskarcirkel**
  - planeras 8 cirklar, men några slås ihop pga. brist på ledare
- **Temakurser –** vid behov
- **Grundkurs DISGEN -** utgår
- **Påbyggnadskurs -** utgår

Kursanmälan

Alla *anmälningar till kurser/forskargrupper* görs via föreningens mail: engelholm.genealogi@gmail.com. ***Ange i anmälan***: vilken kurs/forskarcirkel ni är intresserad av, ert namn, adress, födelsedatum (personnummer för nya elever), mobilnummer/telefonnummer och mailadress.
Ett undantag gäller för grundkurser i släktforskning som anmäls direkt till Medborgarskolans hemsida för kurser. Se mer respektive kurs/grupp.

Om inget annat anges genomförs kursen i vår lokal på ***Åsbogatan 25 A*** (ingång på gaveln), Ängelholm, sal 1.

Grundkurs släktforskning

(8 gånger 3x45 min, paus 15 min)

Kursen ges i samarbete med Medborgarskolan och ger Dig grundläggande kunskaper i ämnet släktforskning så att Du kan börja söka dina rötter med hjälp av kyrkoböcker. Efter genomgången utbildning har Du påbörjat ditt släktträd och kanske du har funnit många intressanta uppgifter om din släkt som Du tidigare inte känt till. Datorvana krävs. En hemdator kopplad till internet rekommenderas för dig som vill jobba hemma mellan lektionerna. Du kan läsa mer om kursens innehåll på Medborgarskolans hemsida för kurser. Man kommer att kunna teckna ett elevabonnemang i Arkiv Digital (AD) till ett reducerat pris enligt Medborgarskolans avtal med AD.
Det är inget krav på att deltagarna har medlemskap i föreningen!

Grundkurs 1 - dagtid
Kursstart: *tisdagen den 28 september, kl. 10.00 -12.30.*
Lektioner: 28/9, 5/10, 12/10, 19/10, 26/10, 2/11, 9/11, 16/11.
Kostnad: se Medborgarskolans hemsida - kurser
Anmälan: https://www.medborgarskolan.se/arrangemang-sok/slaktforskning-1-grundkurs-1277388/

Grundkurs 2 - kvällstid
Kursstart: *torsdag den 30 september, kl. 18.30 - 21.00.*
Lektioner: 30/9, 7/10, 14/10, 21/10, 28/10, 4/11, 11/11, 18/11.
Kostnad: se Medborgarskolans hemsida - kurser
Anmälan: https://www.medborgarskolan.se/arrangemang-sok/slaktforskning-2-grundkurs-1277389/

DNA-forskning för släktforskare

(5 gånger 4x45 min var tredje vecka)

Du får hjälp att tolka dina resultat efter en DNA-test.
Deltagaren måste vara medlem i föreningen.
Kursstart: *måndag den 13 september, kl. 18:30 – 21:30*
Lektioner: 13/9, 4/10, 25/10, 15/11, 6/12.
Kostnad: ingen kostnad hösten 2021
Anmälan: engelholm.genealogi@gmail.com

Paleografi

Gruppen leds av en erfaren och kunnig släktforskare. I kursen hjälper vi varandra att tyda svårlästa texter. *Du måste vara medlem i föreningen för att delta*. Du som redan deltar i en behöver inte göra en ny anmälan, men ska meddela ledare av gruppen i god tid innan. Vi har brist på platser.

Paleografi 1 (*hopslagen med Paleografi 2)*
(7 gånger 3x45 min paus 15 min, varannan tisdag)
Kursstart: ***tisdagen den 07 september, kl. 14.00 - 1630.***
Lektioner: 7/9, 21/9, 5/10, 19/10, 2/11, 16/11, 30/11.
Kostnad: ingen kostnad hösten 2021
Anmälan: engelholm.genealogi@gmail.com

Paleografi - introduktion/nybörjarkurs - kvällstid
(5 gånger 3x45 min paus 15 min, var tredje tisdag)
Kursstart: **tisdagen den 6 september, kl. 1830 - 2130.**
Lektioner: 6/9, 27/9, 18/10, 8/11, 29/11.
Kostnad: ingen kostnad hösten 2021
Anmälan: engelholm.genealogi@gmail.com

De Piperska breven

(15 gånger 2x45 min, paus 30 min)
Gruppen är ett pågående forskarprojekt där man läser gamla brev skickade inom familjen Piper. För att delta krävs god läsförmåga av 1700-talstext. *Deltagare i projektet måste vara medlem i föreningen*. Sammankomsterna sker i sal 1. ***Intresse att delta anmäls direkt till Britt Paulsén, britsen123@gmail.com*** Britt kan också kan ge mer information om projektet.

Kursstart: ***måndagen den 6 september, kl. 10.00 – 12.00.***
Lektioner: 6/9, 13/9, 20/9, 27/9, 4/10, 11/10, 18/10, 25/10, 1/11, 8/11, 15/11, 22/11, 29/11, 6/12, 13/12.
Kostnad: ingen kostnad hösten 2021

Forskarcirkel

(5 gånger 4x45 min, var tredje vecka)
För dig som har påbörjat din släktforskning och har grunderna kanske nu behöver mer tips och trix. Då är en forskarcirkel bra för dig.
En forskarcirkel är en mer av en social karaktär där man träffas i mindre grupper och hjälper varandra. *Du är medlem i föreningen* och vill träffa andra och utbyta erfarenhet. ***Deltar du redan i en forskarcirkel och vill fortsätta behöver du ändå göra en anmälan på mail eller till din cirkelledare i god tid, då vi har brist på platser.*** För hösten 2021 planeras 6 cirklar. FC 1 och FC 5 slås ihop. FC 2 och FC 7 slås ihop.

Är ni en grupp som vill ha en egen cirkel hör av er till
engelholm.genealogi@gmail.com

Anmälan: engelholm.genealogi@gmail.com
Kostnad: ingen kostnad hösten 2021

Forskarcirkel 1
Kursstart: ***onsdagen den 08 september, kl. 10.00 – 13.00***
Lektioner: 8/9, 29/9, 20/10, 10/11, 1/12.

Forskarcirkel 2
Kursstart: ***onsdagen den 08 september, kl. 18.30 – 21.30***
Lektioner: 8/9, 29/9, 20/10, 10/11, 1/12.

Forskarcirkel 3 - DISGEN
Tema: Stöd i släktforskarprogrammet DISGEN.
Kursstart: ***onsdagen den 15 september, kl. 10.00 – 14.00*** (4h)
Lektioner: 15/9, 6/10, 27/10, 17/11, 8/12.

Forskarcirkel 4 - Min Släkt och arkivering
Tema: Stöd i släktforskningsprogrammen Min Släkt och Genney samt manuell arkivering. Riktad till personer som nyligen gått en grundkurs i släktforskning .Alla är välkomna.
Kursstart: ***tisdagen den 7 september, kl. 17.30 – 20.30***
Lektioner: 7/9, 28/9, 19/10, 9/11, 30/11.

Forskarcirkel 5
Kursstart: ***onsdagar kl. 10.00 – 13.00 - hopslagen med FC 1***
Lektioner: Se FC 1.

Forskarcirkel 6
Kursstart: ***fredagen den 10 september, kl. 10.00 – 13.00***
Lektioner: 10/9, 1/10, 22/10, 12/11, 3/12.

Forskarcirkel 7
Kursstart: ***onsdagar kl. 18.30 - 21.30 – hopslagen med FC 2***
Lektioner: Se FC 2

Forskarcirkel 8 – DISGEN 2021
Tema: stöd i släktforskarprogrammet DISGEN
Krav: grundläggande kunskaper i Windows och Disgen
Kursstart: ***onsdagen den 16 september, kl. 10.00 – 13.00***
Lektioner: 16/9, 7/10, 28/10, 18/11, 9/12.

Temakurser/utflykter

Temakurser och utflykter presenteras på föreningens hemsida och föreningens grupp på facebook när tema och datum har bestämts.

Död, pest och pina

Text och foto: Marianne Löwerot

Våren 2020 höll jag en grundkurs i släktforskning. Jag frågade mig, hur gör man en lektion om död och dödsboken i kyrkoarkivet intressant? Just då hade Coviv-19 brutit ut och stämningen var spänd, vi visste inte hur det skulle gå. Skulle det gå över, skulle man hitta ett vaccin mm.? Jag tänkte: PESTEN.!

När jag som tonåring kom till Skåne och började i åttonde klass på Kullaskolan i Höganäs tog en kompis med mig till Pestkyrkogården i Viken. Vi cyklade bort till Brandstorp nära Ingelsträde och hittade minnesstenen. Okej, det var sant att det fanns en Pestkyrkogård utanför Viken. Jag vet att jag tänkte: undrar om det fortfarande smittar?

För något år sedan 2018 sökte jag upp platsen. Jag var inte säker på att jag skulle hitta den och tog hjälp av FORNSÖK, en karttjänst via riksantikvarieämbetet. Där kan man leta upp olika minnesmärken och fornlämningar. Jag hittade minnesmärket i *Brandtorp* med hjälp av söktjänsten. Man beslutade ofta att lägga Pestkyrkogårdar utanför den vanligt kyrkogården för att minimera smittan, men även för att tillfälligt begrava personer som inte fick plats på kyrkogården när många dog samtidigt. Idag odlar man på Pestkyrkogården i Brandtorp. På stenen står det :

ÅR 1711 HÄRJADE PESTEN
PÅ KULLAFÄLA – 40 METER
RAKT NORRUT FRÅN DENNA STEN
JORDADES NÄRA 200 INOM VÄSBY
FÖRSAMLING AVLIDNA PERSONER.
MÅNGA FRÅN BYARNA VIKEN
INGELSTRÄDE KLAPPE OCH HÖGANÄS

KULLENS HEMBYGSFÖRENING
RESTE DENNA MINNESSTEN
ÅR 1956

När pesten drabbade Nordvästra Skåne 1711 så drabbades Väsby församling mycket hårt. Viken var då en del denna församling. I Kullens hembygdsförenings årsbok 1950 har Klara Wikjander skrivit om pesten Pestkyrkogården i Brandtorp. Hennes beskrivning är mycket målande och täcker Kullabygden.

Idag kan man även läsa om Pest- och kolerakyrkogårdar via Statistikmyndigheten SCB:s hemsida. SCB har även en sökfunktion där kan man söka på olika kommuners ödekyrkogårdar länkade till kartan på Fornsök hos Riksantikvarieämbetet. För Ängelholms kommun hittar man 5 st ödekyrkogårdar varav två hade en minnessten från pesten 1711. En sten finns mitt i en åker nära *Tockarp i Hjärnarps församling*. Dödboken 1711 är inte bevarad i församlingen. På minnesstenen står det enligt FORNSÖK:

> WILORUM FÖR ÅR 1711 I PESTEN BORTRYCKTA FRID HÄGNE GRIFTERNA BJÄRE HÄRADSHEMBYGDSFÖRENING RESTE ÅR 1955 DENNA STEN.

En annan minnessten står i *Strövelstorp*. Det året dog 88 personer i församlingen. Texten är svår att läsa på minnesstenen, men enligt FORNSÖK beskriver man stenen som: ”Stenen är spetsig upptill. På stenens V sida är inskriften: P.M.S. I.H.S. 1711. Stenen restes troligen 1878”. I kyrkoboken hittar man en annorlunda rubrik: ”The Lijk begrofna i baken, 1711, som menas döda aff päst och staxt bleve aff huu=1711= sen uth borna.” Denna rubrik bekräftar att i backen i Strövelstorp begravde man de som dog i pesten 1711.

Vad kan man göra av detta i en kurs i släktforskning? Eleverna fick leta upp sidan i församlingens dödbok i Vikens församling och vi räknade att antal döda i pesten 1711 kunde stämma. Det var cirka 300 som var överdödligheten detta år i Vikens församling. Tyvärr stod inte dödsorsaken i dödboken. Vi letade upp andra dödsböcker där man kunde läsa dödsorsaker. Vi läste också bouppteckningar. Sen letade vi upp andra ödekyrkogårdar med hjälp av SCB:s lista och pratade om dagens ”pest” - Covid-19.

Källor:

- Fornsök https://www.raa.se/hitta-information/fornsok/
- Kullabygden 1950, årgång XXIII: Klara Wijkander, Om pestkyrkogården i Brandstorp. http://www.hembygdshistoria.se/kullens/kullabygd/brandstorppest.htm
- Kyrkobok: Väsby (M) CI:1 (1689-1755) Bild 1750 / sid 362
- Kyrkobok: Strövelstorp (L, M) CI:2 (1687-1756) Bild 420 / sid 75
- SCB ödekyrkogårdar https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2019/en-odekyrkogard-finns-kanske-narmare-an-du-tror/

Sven Olsson och Sine Andersdotter i Kabusa och deras familj 1680 – 1714

Text: Tore Månsson

Sven Olsson **var vid sin död 1714 enligt begravningsnotisen född i Valleberga 1630. Det var samma år som Gustav II Adolf med sin armé skeppade över till kontinenten för att ingripa i Trettioåriga kriget. Kristian IV, Danmarks och Skånes kung, hade året innan tvingats att dra sig ur kriget.**

Sine Andersdotter **föddes 1643 enligt kyrkbokens notis när hon begravdes. Hon växte upp i Glemminge socken. Hennes föräldrar var Anders Persson och Karna Andersdotter på nr 33 i Glemminge by.**

Svens levnadstid spände över de fyra krig som Danmark och Sverige utkämpade om Skåne.

Horns krig

1643 anföll svenska trupper Danmark för att erövra Skåne, Halland och Blekinge. Lennart Torstensson lämnade kriget i Tyskland och besatte Jylland.

I februari året efter trängde Gustav Horn med en armé in i Skåne över gränsen till Småland. Soldaterna genomkorsade det försvarslösa landskapet. Danska soldatstyrkor fick stöd av friskyttar och snapphanar i norra Skåne. Under krigsåret fick skånska bönder försörja både de svenska och danska stridande med foder till hästarna och proviant till knektarna.

Mot slutet av året gick Horns armé i vinterkvarter i och omkring Ystad. Soldaterna rev hus för att få bränsle mot vinterkylan. Ystad var en ruinstad när Horn på våren drog norrut. Under reträtten åt hästarna upp den spirande höstrågen. Vid det laget hade fredsförhandlingarna i Brömsebro påbörjats och freden slöts 1645. Skåne och Blekinge förblev danska men Sverige fick Halland på trettio år.

Krigen 1657-1660 Giftermål och bosättning i Kabusa

1657 började Danmark krig för att ta tillbaka Halland. Med sitt djärva fälttåg över Bältens isar flyttade Karl X Gustav kriget från nordvästra Skåne och Halland till Danmarks hjärta och fred slöts i Roskilde. Efter återupptagna strider slöts fred i Lund 1660 och i den freden konfirmerades att alla de tre landskapen skulle tillhöra Sverige.

Något år före 1660 trolovades Sven och Sine och gifte sig troligen i Glemminge. Då var Sine fortfarande tonårig. De bosatte sig i Köpinge socken.

Denna socken omfattade kyrkbyn Stora Köpinge och byn Kabusa i Kristanstad län och byarna Svenstorp, Lilla Köpinge och Fårarp på andra sidan länsgränsen i Malmö län.

Sven blev rusthållare på gården nr 2 i Kabusa, en gammal by längst ner i söder på Östersjöns strand. I byn låg ett kapell från medeltiden helgat åt fiskarnas och de sjöfarandes helgon Nicolaus.

En växande barnaskara även under Skånska kriget 1675-1679

Svens och Sines äldsta barn var dottern Ingar som föddes 1660. Något år efter föddes sonen Jeppa och omkring 1664 systern Anna. Sissa föddes två år senare och sedan med ett par års mellanrum Per och Anders. 1673 föddes Johanna Svensdotter. Fram till 1675 var det en fridfull tid för deras familj och övriga skåningar men det året började Danmark krig mot Sverige för att återerövra de skånska landskapen.

I Skåne fanns inte någon stor försvarsstyrka. I nästan hela regionen mötte danskarna en vänskapligt sinnad lokalbefolkning. Danskarna kunde rekrytera friskyttar och många danskvänliga snapphanar ställde upp och deltog i striderna mot svenskarna.

Efter tre fältslag och ett grymt inbördeskrig som varat i fyra år hade svenskarna fått övertaget och fred kunde slutas i Lund. Ingen vann på kriget. Striderna hade krävt tusentals liv på båda sidorna.

Skåneland förblev svenskt men regionen hade utarmats av knektarnas förstörelse av hus och grödor.

Under krigsåren hade Sven och Sine fått sönerna Jöns, Mårten och Åke och två år efter kriget föddes dottern Marna. År 1683 föddes en son som döptes till Anders liksom sin äldre bror. Den lille Anders dog efter en månad. Den 6 februari 1685 döptes Svens och Sines sista barn och döptes till Dorothea. Sine var 42 år och hade 10 levande barn.

Bröllop och begravningar och början på Stora nordiska kriget 1699

Svens och Sines döttrar gifte sig först. 1683 vigdes Anna Svensdotter och Jöran Månsson i Köpinge kyrka. Han var son på nr 13 i Kabusa som kallades Holmagården. Jörans bror på Holmagården var Isak Månsson som året efter gifte sig med den äldsta systern Ingar Svensdotter. 1686 dog Anna Svensdotter i sin tredje barnsäng. Två barn hade varit dödfödda och ett dog strax efter födseln.

1688 gifte sig den tredje systern Sissa Svensdotter med Mårten Nilsson från Tommarp och blev bondmora där. Året efter gifte sig Johanna Svensdotter med Per Larsson på gården nr 6 i Kabusa.

1690 var året då Anders den förste av Svens och Sines söner gifte sig. Bruden var änka och hette Ädela Andersdotter. Anders blev bonde på hennes gård Köpinge nr 4. 1693 dog den ogifte sonen Jöns Svensson 17 år gammal i föräldrahemmet Kabusa nr 2.

1699 angreps Sverige av Danmark

som slutit förbund med Ryssland och Sachsen. Karl XII som just blivit myndig marscherade med en svensk här till Skåne och invaderade Själland. Då valde danske kungen att sluta fred. Den svenska armen marscherade tvärs över norra Skåne till Karlshamn och seglades därifrån över till Estland för att slåss mot Ryssland. Mer berördes inte Skåne av detta skede av det stora nordiska kriget.

1700 flyttade Sven och Sines söner Jeppa och Per till grannsocknen Ingelstorp för att tillsammans bruka gården Ingelstorp nt 10. Jeppa hade före flytten gift sig med Johanna Knutsdotter från Lilla köpinge.

Detta år dog deras äldsta syster Ingar i barnsäng från sin man Isak Månsson och fyra barn. Ingars äldste son Anders Isaksson dog två år senare fjorton år gammal.

Samma år fick brodern Per Svensson en hustru på gården i Ingelstorp när han gifte sig med Una Månsdotter i Hannas. Jeppas och Pers yngre syster Marna Svensdotter hade året innan gift sig med Hans Nilsson i Köpinge by.

1707 dog Sine Andersdotter 64 år gammal och senare på året gifte sig hennes yngsta dotter Dorothea Svensdotter med Nils Hansson i Fårarp.

Något år senare gifte sig Mårten Svensson med Bereta Andersdotter i Ingelstorp. Mårten och hans bror Åke Svensson hade övertagit Kabusagården nr 2 och fadern Sven Olsson var inhyst där.

Inte så långt efter gifte Åke sig med Mätta Svensdotter i Lilla Köpinge.

Danmarks sista invasion, fältsjuka och pest

När beskedet om svenska arméns katastrofala nederlag vid Poltava nådde Norden 1709 gick danske kungen Fredrik IV med en väl rustad styrka över Öresund och efter en kort hade han herraväldet i så gott som hela Skåne. Det fanns skåningar som slöt upp som snapphanar och friskyttar men den övervägande delen av befolkningen välkomnade inte sina forna landsmän denna gång. Danskarna plundrade bönderna på förnödenheter varhelst de kom, de brände och härjade.

Magnus Stenbock hade dragit sig tillbaka norr om smålandsgränsen vid invasionen. På kort tid samlade han ihop en slagkraftig armè och kom tillbaka med den till Skåne. I slaget vid Helsingborg 28 februari 1710 krossades danskarna. Resterna av deras här fick i hast dra sig tillbaka över Öresund.

I Stenbocks trupper hade fältsjukan härjat svårt före slaget. Det var namnet på fläcktyfus. Sjukdomen spreds huvudsakligen med klädlöss.

Efter slaget utposterades uppsvenska soldater runt om i Skåne för att kunna bemöta nya danska anfall. Fältsjukan spreds ut över landskapet med militärerna. Till Stora Köpinge kom ryttare av Västgöta tremänningsregemente och dragoner av Upplands tremänningsregemente.

I Köpinge dog fem västgötaryttare och fem upplandssoldater under vårmånaderna 1710 och fältsjukan spreds till civilbefolkningen. Minst tio invånare dog i Stora Köpinge.

Bland dem var Sven Olssons yngsta dotter Dorothea liksom hennes man Nils Hansson i Fårarp. De var jämnåriga, omkring 25 år gamla. Deras lilla dotter Sine, döpt efter sin mormor, blev föräldralös och togs om hand av sin morbror Mårten Svensson på fädernegården Kabusa nr 2.

I Ingelstorp dog vid samma tid Jeppa Svenssons hustru Johanna Knutsdotter.

Jeppa Svensson gifte om sig med Illena Andersdotter som var syster till brodern Mårtens hustru Bereta.

Pesten

I krigets spår kom också böldpest till Skåne. Myndigheterna var förvarnade och föreskrifter hade spritts till befolkningen.

1712 begravdes i Stora Köpinge 93 människor som dött av pest från juli till årets slut.

Marna Svensdotters man Hans Nilsson i Stora Köpinge dog detta år redan i januari av något annat liksom Anders Svenssons tolvårige son Jöns i februari.

Den 8 juli dog en hustru i Stora Köpinge av pesten. Senare i juli dog fyra barn i en familj dagarna efter varandra. Då invigdes pestkyrkogården som låg i markerna mellan kyrkbyn och Lilla Köpinge.

Månaden efter kom pesten till Kabusa. Alla de kabusabor som dog av pest begravdes i det gamla kapellet från den katolska tiden. Byggnaden återinvigdes som kristlig begravningsplats.

I augusti dog Nils Hanssons och Dorothea Svensdotters efterlämnade dotter Sine. Några dagar innan hade hennes kusin Kristina Persdotter dött av pesten 16 år gammal. Hon var Johanna Svensdotters och Per Larssons äldsta barn.

Kristinas mor Johanna Svensdotter begravdes i slutet av månaden och hennes far Per Larsson strax därefter. Pers och Johannas kvarvarande dotter Ingeborg dog i mitten av september.

Då dog också Åke Svenssons lilla dotter Sine på fädernegården Kabusa nr 2 och fjorton dagar senare dog Mårten Svenssons hustru Bereta Andersdotter där.

I november dog änkan Marna Svensdotters son Nils på Stora Köpinge nr 30. Han var en av de sista pestdöda i Stora Köpinge.

Åtta av Svens och Sines nära släktingar hade dött av pest under året.

1713 dog Mårten Svenssons och hans avlidna hustru Beretas femårige son Jöns. Mårten gifte senare på året om sig med änkan Mätta Persdotter i Lilla Köpinge. Mätta kom att föda nya arvingar till Mårten Svensson.

1714 slutade den 83 år gamle Sven Olsson sina dagar på gården Kabusa nr 2.

Vem var det som gjorde en tavla?

Text o bild: Thomas Brorsson

Hemma hos mina föräldrar hängde det en oljemålning som jag alltid tyckt mycket om. Den kom från ”Gästis” i Tågarp, som för övrigt min morfar och mormor drev från 1912 och fram till slutet på 1940 talet. När morfar dog 1945 och mormor skulle flytta från Tågarp, fick min mamma tavlan. Hon berättade att morfar köpt den på auktion, men hon mindes inte var eller när.

Vi har många gånger undrat vem konstnären var och om det var ett original. Kanske hade konstnären gjort en kopia på något känt motiv? Vi lyckades aldrig, trots många försök framförallt från min systers sida, att luska ut vem det var som målat den. Tavlan är signerad ”CAS Falun 1900” och föreställer ett ungt par på en gunga. 1998 gick min mamma bort och det var min tur att hänga konstverket på vardagsrumsväggen. Där hänger den fortfarande och nu vet jag vem som målat den!

Min syster och hennes familj var på besök i julas och då hade hon en bild med sig från en tidning med samma motiv som på min tavla? Det var ett skivomslag!

Detektiven vaknade på nytt i mig och eftersom jag börjat släktforska så hade jag ett mycket bättre utgångsläge än tidigare.

Sveriges befolkning 1900 blev mitt första val. Sökning på målare, konstnärer med efternamn som började på S i Dalarna gav 18 svar men ingen med initialerna CA i förnamnet. Jag lade ut en förfrågan på Rötter. Efter bara någon dag fick jag ett svar från Ron Carlsson i Alexandria, Virginia, USA! ”Kanske har jag hittat din konstnär: ”Det fanns en Karl, August Skogquist f. 1843 i Kristine församling, Falun. Tror du det är han?”

Det lät ju logiskt så jag skrev till Falukuriren.:

> Hej!
> Jag har fått ärva en oljemålning efter min mor som är signerad " CAS Falun 1900 ". Den är 1 meter hög och 65 cm bred. Genom mina släktforskningskontaktar har jag fått ett tips om att det funnits en "målare" Karl August Skogquist som bodde i Qvart.39 gård 6-7 Kristine, Falun år 1900. Han var född 1843. Kanske är det han? Det skulle vara kul att få veta dels vem konstnären var och dels var motivet kommer i från. Kanske är detta något som kan vara intressant för tidningens läsare?

Tidningen ställde upp och lade ut en efterlysning.

En kväll ringde telefonen hemma hos oss. Min fru svarade och kom med luren till mig och sa ”Det är något om tavlan.”
En röst i luren presenterade sig och undrade: ”Är det du som har en av min gammelfarfars målningar?” Det var Mimmi, ett barnbarns barn till Karl August. Jag blev helt paff. Tänk att det finns så snälla människor. Hennes syster hade sett efterlysningen i tidningen och Mimmi var snäll och tog kontakt med mig.

Hon berättade att det finns 4 oljemålningar till med samma motiv. Själv har hon en. Det är nästan en exakta kopior berättade hon. Karl August var målarmästare, samtidigt som han var en ganska känd konstnär i Dalarna på den tiden! Han skrev också ett nothäfte som finns på Falu museum. Det var några till som målade i Dalarna på den tiden. Zorn tex, som för övrigt var i USA år 1900 och Carl Larsson som levde 1853-1919. Det fans många framstående konstnärer i Dalarna runt sekelskiftet!

Skivomslaget, målningen på gästis och originalet
PS Målningen i mitten skall snart rengöras och förses med ny ram. DS

Skälderviken 2007-03-07

När vi tog ner tavlan för att åka till en ramaffär, hittar vi en lapp på baksidan. (som jag hade glömt) Troligen har originalet visats i Sydsvenskan någon gång och mamma har undrat vem konstnären var. På lappen står det: ” Som lär framgå av onsdagens SDS 23/8 är vår bild tagen ur en tidning 1874 och där uppges originalet vara en tavla av fransmannen A. Cot och utställd 1873. Jag sökte på Internet och fann Pierre Auguste Cot. Oj!! ”vår tavla” finns på internet. Målningen heter Le Printemps och framställdes 1873. Den visas för närvarande på Appleton Museum of Art i Ocala, Florida.
Nu kan man ju undra hur ”Mimmis gammelfarfar” fick tag på motivet och varför han gjorde minst 5 st. Det hade varit roligt att veta.

Styrelsen

Ordförande: Claes-Göran Edströmer
e-post: engelholm.genealogi@gmail.com
Vice ordförande: Thomas Brorsson
e-post: brorsson.thomas1@gmail.com
Kassör: Lilly Johnsson
e-post: lillylisa1@hotmail.com
Sekreterare: Ingrid Andersson
e-post: ingrid.andersson@bjarenet.com
Ledamot: Marianne Löwerot
Ledamot: Nils-Olov Freij
Ledamot: Thomas Jingskog

<u>Ansvarsfördelning inom ÄSF Styrelse 2021</u>
Ordförande: Claes-Göran Edströmer
Vice Ordförande: Thomas Brorsson
Kassör: Lilly Johnsson
Sekreterare: Ingrid Andersson
Kursansvarig: Marianne Löwerot
Lokalansvarig: Claes-Göran Edströmer, tillika Lilly Johnsson
It-ansvarig: Thomas Brorsson, tillika C-G Edströmer
Ansvarig Hemsidan: Marianne Löwerot, tillika Thomas Brorsson
Ansvarig Facebook: Marianne Löwerot, tillika Lilly Johnsson
Ansvarig Emailen: Claes-Göran Edströmer, tillika Lilly Johnsson
Biblioteksansvarig: Ingrid Andersson, tillika Nils-Olof Freij
Aktivitetsansvarig: Ingrid Andersson,tillika Nils-Olof Freij
Ansvarig för medlemsregister: Lilly Johnsson
Redaktör för tidningen: Marianne Löwerot, övriga i redationen Britt Paulsén

Besöksadress: Åsbogatan 25 A, 262 51 Ängelholm.
Postadress: c/o Lilly Johnsson
Safirvägen 22, 262 70 Strövelstorp
E-post: engelholm.genealogi@gmail.com
Hemsida: www.engelholms-släkt.se
Bankgiro: 5571-9504
Orgnr: 839400-8612

Medlemsavgift 175,00 kr

ÄNGELHOLMS SLÄKTFORSKARE